

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: martin.buchtik@soc.cas.cz

Sympatie české veřejnosti k některým zemím – říjen 2012

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v12-10</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>1. – 8. 10. 2012</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1025</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PM.163</i>
Zveřejněno dne:	<i>14. prosince 2012</i>
Zpracoval:	<i>Martin Buchtík</i>

V rámci listopadového šetření CVVM předložilo svým respondentům otázku, jak sympatické či nesympatické jsou jim některé země. Dotázaní svoje postoje vyjadřovali na pětibodové škále s krajními hodnotami „velmi sympatická“ a „velmi nesympatická“.¹

Výsledky šetření ukázaly, že relativně nejvřelejší vztah ze zkoumaných zemí mají čeští občané ke Slovensku. Současné postoje ke Slovensku a jeho občanům se přitom v podstatě výrazně nemění od dubna 2001, přičemž od rozdělení společné federace se v průběhu 90. let minulého století sympatie českých občanů vůči Slovákům a Slovensku průběžně výrazně zvyšovaly.

Stabilně vyjadřuje česká veřejnost velmi pozitivní vztah také vůči Francii, Velké Británii či Rakousku, ale i ke Švédsku a Itálii (u kterých bohužel nemáme k dispozici dlouhodobé srovnání). Podobně pozitivní hodnocení převládá i u Spojených států, Japonska, Německa, Polska, Maďarska a Řecka.

¹ Otázka: „Řekněte mi prosím, podle této karty, nakolik jsou Vám sympatické následující země. 1 znamená velmi sympatická, 5 naopak velmi nesympatická. a) Čína, b) Francie, c) Izrael, d) Japonsko, f) Maďarsko, g) Německo, h) Polsko, i) Rakousko, j) Rusko, k) Slovensko, l) Spojené státy americké, m) Ukrajina, o) Velká Británie, p) Indie, q) Afghánistán, r) Řecko, s) Palestina, t) Litva, u) Turecko, v) Srbsko, w) Švédsko, x) Irák, y) Itálie, z) Írán.“

V letech 1991 až 2010 byla otázka pokládána v upraveném znění: „Řekněte mi prosím, podle této karty, nakolik jsou Vám sympatické následující země a jejich občané. 1 znamená velmi sympatická, 5 naopak velmi nesympatická.“ Z tohoto důvodu nemusí být odpovědi v roce 2012 plně srovnatelné s předchozími měřeními.

V dlouhodobém vývoji vztahu české veřejnosti k těmto zemím se ovšem objevují výraznější rozdíly. Zatímco u některých států stále převažují jednoznačné, případně mírně oscilující sympatie, což je zejména případ Velké Británie, Francie, s jistou mírou tolerance i Rakouska (u Rakouska i Francie došlo od posledního šetření v roce 2010 k mírnému zvýšení hodnocení) a na poněkud nižší úrovni sympatií rovněž Německa, v případě Spojených států je postoj české veřejnosti od druhé poloviny 90. let zjevně chladnější, než v jejich první polovině. Naopak sympatie k Polsku či Maďarsku mezi roky 1991 a 2001 výrazně vzrostly. Tento trend přetrvává do současnosti, byť u obou byl v aktuálním výzkumu zaznamenán pokles oproti roku 2001. Tím se ovšem postoje české veřejnosti k těmto dvěma zemím a jejich občanům pouze vrátily na úroveň z let 1995-1999.

Ke skupině „západních“ států (s výjimkou Německa), tj. Francii, V. Británii, USA a Rakousku,) vyjadřovala česká veřejnost zřetelně nejvyšší sympatie v roce 1995, kdy tyto země převyšovaly v žebříčku oblíbenosti velmi výrazně nejen Polsko či Maďarsko, ale také dnes jednoznačně nejpreferovanější Slovensko. Méně vřelé postoje české veřejnosti k Německu v porovnání s jinými západními zeměmi mohly být zejména v 90. letech ovlivněny problémy a napětím v souvislosti s tzv. Benešovými dekrety a poválečným odsunem sudetských Němců z českého pohraničí. Určité zklidnění situace v tomto ohledu pak může být také jedním z důvodů, proč jsou dnes sympatie k němu relativně o něco vyšší, než bývaly v průběhu 90. let a zejména v období okolo podpisu tzv. česko-německé deklarace v roce 1997.

Vztah české veřejnosti k Turecku, Indii, Srbsku a Litvě není příliš jednoznačný. Pozitivní hodnocení (varianty „1“ a „2“) mírně převládá nad negativním (varianty „4“ a „5“), ale u těchto států nemáme k dispozici časový vývoj. Vztah obyvatel České republiky ke zbývajícím zemím zařazeným do výzkumu, tedy k Rusku, Ukrajině, Izraeli, Číně, Palestině, Iráku, Iránu a Afganistánu, je spíše rezervovaný, s více či méně výraznou převahou negativních variant „4“ a „5“ nad variantami „1“ a „2“. V případě Ruska, Ukrajiny, Izraele i Číny došlo ve srovnání s listopadem 2010 ke statisticky významnému nárůstu pozitivních hodnocení. Pro Palestinu, Irák, Irán a Afgánistán nemáme k dispozici delší časovou řadu.

Podrobnější analýza postojů ukázala některé sociodemografické rozdíly v postojích k jednotlivým zemím. Ženy např. častěji než muži vyjadřovaly sympatie vůči Řecku. Japonku, Velké Británii, Indii, Litvě a Švédsku v nadprůměrné míře vyjadřovali náklonnost absolventi vysokých škol. Absolventi středních škol bez maturity hůře hodnotili Turecko a Srbsko. Občané se základním vzděláním statisticky významně častěji neměli na řadu zemí názor. Z hlediska věku projevovala mladší generace větší sympatie vůči Spojeným státům a také Velké Británii. Lidé starší než šedesáti let častěji pozitivně hodnotí Polsko a Rusko a naopak častěji negativně USA. Lidé ve věku 30-44 let negativněji než jiné věkové kategorie hodnotí Rusko a mírně pozitivněji Irák.

U Spojených států, Velké Británie, Francie, Německa, Rakouska, Litvy, a také Izraele se objevovaly vyšší sympatie mezi dotázanými s dobrou životní úrovní, kteří se zároveň hlásí k pravici. Specifické pro lidi s vyšší životní úrovní (ale ne již pro ty, kteří se hlásí k pravici) bylo lepší hodnocení Řecka, Turecka a Itálie. Lidé se špatnou životní úrovní ve zvýšené míře vyjadřovali sympatie k Číně a naopak nesympatie k Ukrajině. Ti, kteří se hlásí k levici, vyjadřovali vyšší sympatie vůči Rusku.

Ve všech případech pak platilo, že větší sympatie k té které zemi vyjadřovali lidé, kteří pozitivně hodnotí vzájemné vztahy České republiky s příslušnou zemí.

Detailněji k výsledkům viz. tabulky 1 a 2 a graf 1 pro vybrané země.

Tabulka 1: Sympatie k různým zemím v roce 2012 (%)

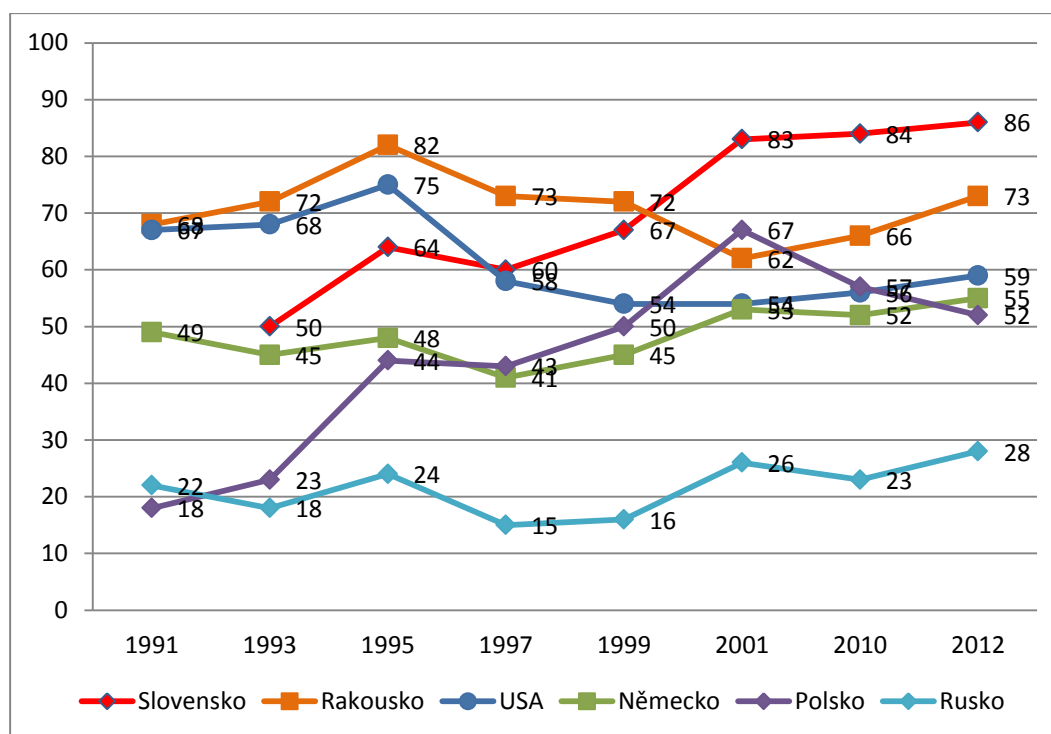
	1=velmi sympatická	2	3	4	5=velmi nesympatická	neví	průměr
Slovensko	48	38	9	3	1	1	1,7
Francie	34	45	17	2	1	1	1,9
Švédsko	34	43	16	4	1	2	1,9
Itálie	24	50	20	4	1	1	2,1
Rakousko	27	46	19	5	2	1	2,1
Velká Británie	28	44	20	4	1	3	2,0
USA	22	37	27	8	4	2	2,3
Japonsko	20	35	26	11	4	4	2,3
Německo	17	38	32	9	3	1	2,4
Polsko	16	36	32	11	4	1	2,5
Maďarsko	14	36	34	11	3	2	2,5
Řecko	15	34	32	11	6	2	2,5
Turecko	7	27	36	19	6	5	2,8
Indie	7	26	35	17	6	9	2,6
Srbsko	6	24	35	20	8	7	2,8
Litva	5	24	34	18	7	12	2,6
Rusko	6	22	37	23	10	2	3,0
Ukrajina	4	19	37	28	9	3	3,1
Izrael	5	16	31	26	15	7	3,1
Čína	4	16	32	29	16	3	3,3
Palestina	2	9	26	29	23	11	3,3
Irák	1	7	22	29	32	9	3,6
Írán	2	6	21	30	32	9	3,6
Afghánistán	1	6	20	32	32	9	3,6

Tabulka 2: Sympatie k vybraným zemím – časové srovnání 1991-2012 (%)

	1991	1993	1995	1997	1999	2001	2010	2012
Slovensko	-	50	64	60	67	83	84	86
Francie	-	80	86	73	75	81	72	79
Švédsko	-	-	-	-	-	-	-	77
Itálie	-	-	-	-	-	-	-	74
Rakousko	68	72	82	73	72	62	66	73
Velká Británie	-	66	80	67	65	69	68	72
USA	67	68	75	58	54	54	56	59
Japonsko	-	-	-	-	-	60	49	55
Německo	49	45	48	41	45	53	52	55
Polsko	18	23	44	43	50	67	57	52
Maďarsko	21	29	41	36	43	63	41	50
Řecko	-	-	-	-	-	-	-	49
Turecko	-	-	-	-	-	-	-	34
Indie	-	-	-	-	-	-	-	33
Srbsko	-	-	-	-	-	-	-	30
Litva	-	-	-	-	-	-	-	29
Rusko	22	18	24	15	16	26	23	28
Ukrajina	-	21	31	16	13	24	17	23
Izrael	-	-	-	-	-	26	16	21
Čína	-	-	-	13	15	23	16	20
Palestina	-	-	-	-	-	-	-	11
Irák	-	-	-	-	-	-	-	8
Írán	-	-	-	-	-	-	-	8
Afghánistán	-	-	-	-	-	-	-	7
Kuba	-	-	-	-	-	24	18	-

Pozn.: Součet odpovědí „1“ a „2“, údaj za Rusko z roku 1991 se týká tehdejšího Sovětského svazu.

Graf 1: Sympatie k vybraným zemím a jejich občanům – časové srovnání 1991-2012 (%) - pouze sousední země, USA a Rusko.

Pozn.: Součet odpovědí „1“ a „2“, údaj za Rusko z roku 1991 se týká tehdejšího Sovětského svazu.